מז: החולין ליבמתו פרק רביעי יבמות

מטבילין אותו מיד. מסמע שמטבילה קודם טבילה וכדלמר לקמן גר עד שימול ויטבול ותימה לתמר בהעלד (לקמן דף עח.) מעובדת שמגיירה בנה קטן קרוב לתשתי שתם לתלמי לא חזי למילה: **במקום** שהנדה טובלת. טבילת נדה לא כתב קרא בהדיא ופי' רב יהודה גאון דנפקא לן בק"ו ממגפה דטעון טבילה וכ"ש היא עצמה ור"ת מפרש דנפקא לן מהא דדרשינן בע"ז (דף עב:) אך כמי נדה יתחטא מים שהנדה טובלת בהם וכמה הם מ' סאה ורבינו יצחק פירש דנפקא מהא דדרשינן בפ' במה מדליקין (שבת דף סד:) מהיכי דמטמאה מהא מנדתה עד שתצא במימיו (ב) א): **שם** גר ועבד טובלים. בגולי שמעתין משמע דעבד בעי טבילה כשמשתחרר ולא סגי ליה בטבילה קמייתא וקשה דבסוטה (גיטין דף מ.) תמרינן הכותב שטר חירוסין לשפחתו ואמר לה לאי בו והתקדשי בו משמע דמקודשת אע"ג דלא טבלה וי"ל דשפחה קנויה (גיטין דף מ.) תמרינן הכותב שטר חירוסין לשפחתו ואמר לה לאי בו והתקדשי בו משמע דמקודשת אע"ג דלא טבלה וי"ל דשפחה קנויה מקודם לפם שחרור שטבילה של שחרור קודמת לגט כדמשמע לקמן דקתני ומטבילה לפם שחרור ומשחררה לפם שחרור ומותר לה:

וכל דבר שחוצץ בטבילה כו'. **ובגדה.** תימה לרבינו הכשר מקוה פסיטת ליה שתין לחלק בין נדה לבעלה ובין טהרות דקתמר במקוה שהנדה טובלת ובעלה ועניין חליצה תלי נדה בטבילה טומאה וטהרה וי"ל דבחליצה לחיכא מילי טובא דלא הוי אלא מדרבנן כגון רובו ושינו מקיפו או מעוטו ומקיפו חיצטריך למשמועינן דבחליצה דרבנן נמי אין לחלק בין בעלה לטהרות ואיכא מילי דחליצה דתמר בפ' בתרא דנדה (דף סו. ושם) ס"מ לטהרות מבל לבעלה לא והיינו טפק חליצה מבל ודאי חליצה חפילו דרבנן לא הקילו לבעלה יותר מלטהרות ובקונטרס לא גרס ליה בתמר נדה משום הא דהכא:

קשים גרים לישראל (ג) בספחת. לפי שתין בקיאין בדקדוק מלות וישראל למדין ממעשיהם ובמס' נדה (דף יג: ושם) פירש בקונטרס עוד לשון אחר משום דכל ישראל ערבים זה בזה (ב) וקשה דבפרק חלו נחמרים (סוטה דף יג:) משמע שלא היו ערבין על הגרים ללא חשיב הטם ערבות של ערב רב ועוד י"ל דקשים גרים לישראל לפי שמתערבין בהם ותין שכיחה טורה ללא על משפחות המיוחסות שבישראל וי"מ לפי שביותר הוחזרו ישראל על הגרים ותין יכולין להזהר מלונתתן (ג) ב): **שלא** וקידושיו קידושין: **אחד גר ואחד עבד משוחרר:** קסלקא דעתך לקבל עליו עול מצות ורמינהו במה דברים אמורים בגר (ה) אבל בעבד משוחרר אין צריך לקבל אמר רב ששת לא קשיא הא ר"ש בן אלעזר הא רבנן דתניא (ו) **ובכתה את אביה ואת אמה וגו' בד"א שלא קבלה עליה אבל קבלה עליה** מטבילה (ז) **ומותר בה מיד ר"ש בן אלעזר אומר אע"פ שלא קבלה עליה כופה ומטבילה לשם שפחות וחוזר ומטבילה לשם שחרור ומשחררה ומותר**

שחרור דמשעה שטובל לשם עבדות שייך במלות דכתיב (דברים ה) **למען ינוח עבדך ואמתך ועוד דגמרי'** (חגיגה דף ד.) **לה לה מאשה: שלא קנאה עליה. להתניי: כופה ומטבילה לשם שפחות.** דכל טבילות עבדים על כרחן היא: **ומשחררה.** ומטבילה לשם שחרור בע"כ: **ומותר**

לא רוב טובה ולא רוב פורענות (א)ואין מרבין עליו ואין מדקדקין עליו קיבל מלין אותו מיד נשתיירו בו ציצין המעכבין את המילה חוזרים ומלין אותו שניה נתרפא מטבילין אותו מיד ושני ת"ח עומדים על גביו ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות טבל ועלה הרי הוא כישראל לכל דבריו אשה נשים מושיבות אותה במים עד צוארה ושני ת"ח עומדים לה מבחוץ ומודיעין אותה מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות (ב)אחד גר ואחד עבד משוחרר (ג)ובמקום שנהגה טובלת שם גר ועבד משוחרר טובלין וכל דבר שחוצץ בטבילה חוצץ בגר ובעבד משוחרר ובנדה אמר מר גר שבא להתגייר אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר ומודיעים אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות מ"ט דאי פריש נפרוש (ד)דא"ר חלבו (ה)קשים גרים לישראל כספחת דכתיב (ו)ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב: ומודיעים אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני: מ"ט א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן (ז)הבן נח נהרג על פחות משוה פרוטה ולא ניתן להשבון (ח)(ומודיעים אותו עון שכחה ופאה): ואין מרבים עליו ואין מדקדקים עליו: אמר רבי אלעזר מאי קראה דכתיב (ז)ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה אמרה לה אסיר לן תחום שבת (ג)באשר תלכי אלך אסיר לן יחוד באשר תליני אלין מפקדינן שש מאות וי"ג מצות עמך עמי אסיר לן עבודת כוכבים ואלהיך אלהי (ז)ארבע מיתות נמסרו לב"ד (ג)באשר תמותי אמות (ט)ב' קברים נמסרו לב"ד ושם אקבר מיד ותרא כי מתאמצת היא וגו': קיבל מלין אותו מיד: מ"ט (ו)שהויי מצוה לא משהינן: נשתיירו בו ציצין המעכבין המילה וכו': כדרתנן (ז)אלו הן ציצין המעכבין המילה בשר החופה את רוב העטרה ואינו אוכל בתרומה וא"ר ירמיה בר אבא אמר רב (ג)בשר החופה רוב גובהה של עטרה: נתרפא לבשר אותו מיד: נתרפא אין לא נתרפא לא מאי טעמא משום (ח)דמיא מרזו מכה: ושני ת"ח עומדים על גביו: והא (ט)א"ר חייא א"ר יוחנן גר צריך שלשה הא א"ר יוחנן לתנא תני שלשה: טבל ועלה הרי הוא כישראל לכל דבריו: למאי הלכתא (י)דאי הדר ביה ומקדש בת ישראל ישראל מומר קרינא ביה

(ד) רוב טובה. לפי שיצר הרע מחזר אחריהן כדאמרי' במס' סוכה (דף נב:) ושמע מזזה דעתן עלייהו ויטטלו: **ולא מרבין עליו.** דבריט לחייב עליו שיפרוש: **ציצין.** תתיכות בשר שלא נפרעה המילה כהלכתה: **ומודיעין אותו מקלת מצות.** להסתע"י טבילה הוא נכנס לכלל גירות הלכך בשעת טבילה מלוה לקיל לקבל עליו עול מלות: **לאחד גר ולאחד עבד משוחרר.** לקמן מפרש למאי הלכתא לקבלת מקצתן: **ובמקום שנהגו טובלת.** בתרגיעים קתה: **שם גר ועבד משוחרר טובלין.** ותע"פ שתין טבילתו משום טומאה וטהרה בשאר טבילות: **חוץ בגר ועבד משוחרר ובנדה.** לבעלה. ותע"פ שתין טבילתן לעניין מגע טהרות בשאר טבילות: **דתי פריש.** שלא יתגייר: **נפרוש.** ולא תיכפת לן: **דתמר מר קשים גרים לישראל כספחת דכתיב ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב.** לפון שפחת שתוחזין מעשיהם הרשתוים ולומדים ישראל מהם או קומכין עליהם בתיסור והיתר: **ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה.** שלא יתמרו עניים הללו הלוקטין פחת שדה גזלנים הם ושומד עליהם והורגם בדיניהם שבני נח התכרו על הגזל בסנהדרין (דף נו.) ותזהרתן זו היא תיפתן דלא נעו התלכה לפיכך בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה דעומד כוכבים קפיד על דבר מועט ולגבי ישראל הוא מחילה: **ולא ניתן להשבון.** תינו בתזכה שלא נהרג דגבי ישראל כתיב והשיב את הגזלה אשר גזל (ויקרא ה) תבל בני נח תמרינן בסנהדרין (דף נח:) תזהרתן זו היא תיפתן וכיון שעבר על תחת מז' מלות נהרג: **לימנו** תחריטן **מודיעים אותו עון לקט שכחה ופאה.** הוחל והן מקפידין על הממון כ"ש כדלמר דנהרג על פחות משוה פרוטה מודיעין אותו עון לקט כו' שמא יתזור בו מלהתגייר. ולמון זה עיקר דתי משום טעמא קמא תתי למון עון לקט שכחה ופאה יודיעוהו (ה) שילקטו עניים בשדתו: **אסיר לן יחוד.** להתייחד עם תשת נדה: **ג' קבריס.** תחד לנסקליס ולנשרפים שהרשיעו בעבירות חמורות ותחד לנהרגים ונתחנקים שתין מיתתן חמורה ותינם רשעים כל כך: **עטרה.** שורה גבוהה שסביב הגיד וממנה הולך ומשפע למעלה ולמטה: **רוב גובהה.** של תותה שורה ולא תימא רוב היקיפה: **ותין תוכל בתרומה.** תס כהן הוא דכהן על תסור בתרומה כדלמר לקמן בפרק העלם (ט): **מרזו מכה.** מכבידין את חולי המכה כמו מטרח רזין לתילי במסכת תענית (דף ג.): **דאי הדר ביה.** לקדמותו ותת"ל קדם בת ישראל מקודשת ולריכה גט (י)ישראל מומר קידושי קידושין (יא)ישראל הוא: **קס"ד.** דתתי לתקים שיחזור של עבד לגירות העובד כוכבים לקבל קתמר שבשעת טבילת שחרור העבד לריך להודיעו מקלת מלות: **אבל עבד תין לריך לקבל.** בשעת קבלה עם זכר שתינו ליטא (שם). מפקדינן שש מאות וי"ג מצות. עמינו מובדלים משאר עמים בתרי"ג מלות (שם). **אלו** הן ציצין לעוטת של בשר שנשתיר מן העלבה (שבת קלז:). **העטרה.** היא שפה גבוה המקפת את הגיד סביב וממנה משפע ויורד לרשתו (שם). **ואינו אוכל בתרומה.** תם כהן הוא, דילפינן בינמות (ע.) שערל לתור בתרומה (שם). **רוב גבוהה.** לא תימא רוב העטרה דקתני מתני' רוב היקפה אלא גובהה במקום אחד (שם קלז:) תע"ג דתין רוב היקפה (לקמן נא:). **דמיא מרזו מכה.** ממזיקות ומגללות כאב המכה, ותכאן מיטרא רזין לגילוי במס' תענית (לקמן קב:). **גר צריך שלשה.** ישראלים שמזקקין לו להטבילו ולהודיעו מקלת מלות קלות וחמורות (קדושין סב:).

תורה אור השלם

1. כִּי יְרַחֵם יְיָ אֶת יַעֲקֹב
וּבָחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל
וְהִנִּיחָם עַל אַדְמָתָם
וְנִלְוָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם
וְנִסְפְּחוּ עַל בֵּית יַעֲקֹב:
ישעיהו יד א

2. וְתֵרֶא כִּי מִתְאַמֶּצֶת
הִיא לָלֶכֶת אִתָּהּ וַתֶּחְדַּל
לְדַבֵּר אֵלֶיהָ: רות א יח

3. וַתֹּאמֶר רוּת אַל
תִּפְגְּעִי בִי לְעָזְבֵךְ לָשׁוּב
מֵאַחֲרָיִךְ כִּי אֶל אֲשֶׁר
תֵּלְכִי אֵלֵךְ וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי
אָלִין עַמֵּךְ עַמִּי וֵאלֹהַיִךְ
אֱלֹהָי: רות א טז

4. בַּאֲשֶׁר תָּמוּתִי אָמוּת
וְשָׁם אֶקָּבֵר כֹּה יַעֲשֶׂה יְיָ
לִי וְכֹה יֹסִיף כִּי הַמָּוֶת
יַפְרִיד בֵּינִי וּבֵינָךְ:
רות א יז

5. וְהַסִּירָה אֶת שִׂמְלַת
שִׁבְיָהּ מֵעָלֶיהָ וְיָשְׁבָה
בְּבֵיתֶךָ וּבָכְתָה אֶת אָבִיהָ
וְאֶת אִמָּהּ יָרֵחַ יָמִים
וְאַחַר כֵּן תָּבוֹא אֵלֶיהָ
וּבְעַלְתָּהּ וְהָיְתָה לָךְ
לְאִשָּׁה: דברים כא יג

תוספות ישנים

שמעת נפשו גבי ימול כותי עובד כוכבים ואל ימול כותי לפי שהוא מל לשם הר גריזים וי"ל דהשם עדיף טפי לפי שהישראל עומד ע"ג של כותי: **א)** עוד יש **מפרשים** מק"ו [ממגפה] דכתיב (במדבר יט כא) יכבס בגדיו כ"ש היא עלמה שלריכה טבילה וי"מ לכתיב ומזה מי הנדה מכלן נדה שלריכה מים: **ב)** ע"ש לפי שהקב"ה מעניש אותנו על דס כשמטיבים מעשיהם ואומר כי הוא רואה שלין אנו מזהיר במלות כמותם תע"פ שאינם מתיא כאב כמותו: ומודיעין אותן עון לקט שכחה ופאה מפני שהנו מוסרין בן ילרו העניים בשדותיהם לגקוט לקט שכחה ופאה ויהיגו אותם כמו שהם עושים בדיניהם מפני שבן נח נהרג על פחות משוה פרוטה ולא ניתן להשבון שלהיכי שהשבון זו היא מחילה לו ולא ניתן להשבון שהרי אינו יודע לאיזה בעל להחזיר ומפני שהוא מחילה לו אין לריך להודיעו עון לקט וכו':

מזבילין אותו מיד. מסמע שמטבילה קודם טבילה וכדלמר לקמן גר עד שימול ויטבול ותימה לתמר בהעלד (לקמן דף עח.) מעובדת שמגיירה בנה קטן קרוב לתשתי שתם לתלמי לא חזי למילה: **במקום** שהנדה טובלת. טבילת נדה לא כתב קרא בהדיא ופי' רב יהודה גאון דנפקא לן בק"ו ממגפה דטעון טבילה וכ"ש היא עלמה ור"ת מפרש דנפקא לן מהא דדרשינן בע"ז (דף עב:) אך כמי נדה יתחטא מים שהנדה טובלת בהם וכמה הם מ' סאה ורבינו יצחק פירש דנפקא מהא דדרשינן בפ' במה מדליקין (שבת דף סד:) מהיכי דמטמאה מהא מנדתה עד שתצא במימיו (ב) א): **שם** גר ועבד טובלים. בגולי שמעתין משמע דעבד בעי טבילה כשמשתחרר ולא סגי ליה בטבילה קמייתא וקשה דבסוטה (גיטין דף מ.) תמרינן הכותב שטר חירוסין לשפחתו ואמר לה לאי בו והתקדשי בו משמע דמקודשת אע"ג דלא טבלה וי"ל דשפחה קנויה מקודם לפם שחרור שטבילה של שחרור קודמת לגט כדמשמע לקמן דקתני ומטבילה לפם שחרור ומשחררה לפם שחרור ומותר לה:

וכל דבר שחוצץ בטבילה כו'. **ובגדה.** תימה לרבינו הכשר מקוה פסיטת ליה שתין לחלק בין נדה לבעלה ובין טהרות דקתמר במקוה שהנדה טובלת ובעלה ועניין חליצה תלי נדה בטבילה טומאה וטהרה וי"ל דבחליצה לחיכא מילי טובא דלא הוי אלא מדרבנן כגון רובו ושינו מקיפו או מעוטו ומקיפו חיצטריך למשמועינן דבחליצה דרבנן נמי אין לחלק בין בעלה לטהרות ואיכא מילי דחליצה דתמר בפ' בתרא דנדה (דף סו. ושם) ס"מ לטהרות מבל לבעלה לא והיינו טפק חליצה מבל ודאי חליצה חפילו דרבנן לא הקילו לבעלה יותר מלטהרות ובקונטרס לא גרס ליה בתמר נדה משום הא דהכא:

קשים גרים לישראל (ג) בספחת. לפי שתין בקיאין בדקדוק מלות וישראל למדין ממעשיהם ובמס' נדה (דף יג: ושם) פירש בקונטרס עוד לשון אחר משום דכל ישראל ערבים זה בזה (ב) וקשה דבסוטה (סוטה דף יג:) משמע שלא היו ערבין על הגרים ללא חשיב הטם ערבות של ערב רב ועוד י"ל דקשים גרים לישראל לפי שמתערבין בהם ותין שכיחה טורה ללא על משפחות המיוחסות שבישראל וי"מ לפי שביותר הוחזרו ישראל על הגרים ותין יכולין להזהר מלונתתן (ג) ב): **שלא** וקידושיו קידושין: **אחד גר ואחד עבד משוחרר:** קסלקא דעתך לקבל עליו עול מלות ורמינהו במה דברים אמורים בגר (ה) אבל בעבד משוחרר אין צריך לקבל אמר רב ששת לא קשיא הא ר"ש בן אלעזר הא רבנן דתניא (ו) **ובכתה את אביה ואת אמה וגו' בד"א שלא קבלה עליה אבל קבלה עליה** מטבילה (ז) **ומותר בה מיד ר"ש בן אלעזר אומר אע"פ שלא קבלה עליה כופה ומטבילה לשם שפחות וחוזר ומטבילה לשם שחרור ומשחררה ומותר**

שחרור דמשעה שטובל לשם עבדות שייך במלות דכתיב (דברים ה) **למען ינוח עבדך ואמתך ועוד דגמרי'** (חגיגה דף ד.) **לה לה מאשה: שלא קנאה עליה. להתניי: כופה ומטבילה לשם שפחות.** דכל טבילות עבדים על כרחן היא: **ומשחררה.** ומטבילה לשם שחרור בע"כ: **ומותר**

לא רוב טובה ולא רוב פורענות (א)ואין מרבין עליו ואין מדקדקין עליו קיבל מלין אותו מיד נשתיירו בו ציצין המעכבין את המילה חוזרים ומלין אותו שניה נתרפא מטבילין אותו מיד ושני ת"ח עומדים על גביו ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות טבל ועלה הרי הוא כישראל לכל דבריו אשה נשים מושיבות אותה במים עד צוארה ושני ת"ח עומדים לה מבחוץ ומודיעין אותה מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות (ב)אחד גר ואחד עבד משוחרר (ג)ובמקום שנהגה טובלת שם גר ועבד משוחרר טובלין וכל דבר שחוצץ בטבילה חוצץ בגר ובעבד משוחרר ובנדה אמר מר גר שבא להתגייר אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר ומודיעים אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות מ"ט דאי פריש נפרוש (ד)דא"ר חלבו (ה)קשים גרים לישראל כספחת דכתיב (ו)ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב: ומודיעים אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני: מ"ט א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן (ז)הבן נח נהרג על פחות משוה פרוטה ולא ניתן להשבון (ח)(ומודיעים אותו עון שכחה ופאה): ואין מרבים עליו ואין מדקדקים עליו: אמר רבי אלעזר מאי קראה דכתיב (ז)ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה אמרה לה אסיר לן תחום שבת (ג)באשר תלכי אלך אסיר לן יחוד באשר תליני אלין מפקדינן שש מאות וי"ג מצות עמך עמי אסיר לן עבודת כוכבים ואלהיך אלהי (ז)ארבע מיתות נמסרו לב"ד (ג)באשר תמותי אמות (ט)ב' קברים נמסרו לב"ד ושם אקבר מיד ותרא כי מתאמצת היא וגו': קיבל מלין אותו מיד: מ"ט (ו)שהויי מצוה לא משהינן: נשתיירו בו ציצין המעכבין המילה וכו': כדרתנן (ז)אלו הן ציצין המעכבין המילה בשר החופה את רוב העטרה ואינו אוכל בתרומה וא"ר ירמיה בר אבא אמר רב (ג)בשר החופה רוב גובהה של עטרה: נתרפא לבשר אותו מיד: נתרפא אין לא נתרפא לא מאי טעמא משום (ח)דמיא מרזו מכה: ושני ת"ח עומדים על גביו: והא (ט)א"ר חייא א"ר יוחנן גר צריך שלשה הא א"ר יוחנן לתנא תני שלשה: טבל ועלה הרי הוא כישראל לכל דבריו: למאי הלכתא (י)דאי הדר ביה ומקדש בת ישראל ישראל מומר קרינא ביה

(ד) **רוב טובה.** לפי שיצר הרע מחזר אחריהן כדאמרי' במס' סוכה (דף נב:) ושמע מזזה דעתן עלייהו ויטטלו: **ולא מרבין עליו.** דבריט לחייב עליו שיפרוש: **ציצין.** תתיכות בשר שלא נפרעה המילה כהלכתה: **ומודיעין אותו מקלת מצות.** להסתע"י טבילה הוא נכנס לכלל גירות הלכך בשעת טבילה מלוה לקיל לקבל עליו עול מלות: **לאחד גר ולאחד עבד משוחרר.** לקמן מפרש למאי הלכתא לקבלת מקצתן: **ובמקום שנהגו טובלת.** בתרגיעים קתה: **שם גר ועבד משוחרר טובלין.** ותע"פ שתין טבילתו משום טומאה וטהרה בשאר טבילות: **חוץ בגר ועבד משוחרר ובנדה.** לבעלה. ותע"פ שתין טבילתן לעניין מגע טהרות בשאר טבילות: **דתי פריש.** שלא יתגייר: **נפרוש.** ולא תיכפת לן: **דתמר מר קשים גרים לישראל כספחת דכתיב ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב.** לפון שפחת שתוחזין מעשיהם הרשתוים ולומדים ישראל מהם או קומכין עליהם בתיסור והיתר: **ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה.** שלא יתמרו עניים הללו הלוקטין פחת שדה גזלנים הם ושומד עליהם והורגם בדיניהם שבני נח התכרו על הגזל בסנהדרין (דף נו.) ותזהרתן זו היא תיפתן דלא נעו התלכה לפיכך בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה דעומד כוכבים קפיד על דבר מועט ולגבי ישראל הוא מחילה: **ולא ניתן להשבון.** תינו בתזכה שלא נהרג דגבי ישראל כתיב והשיב את הגזלה אשר גזל (ויקרא ה) תבל בני נח תמרינן בסנהדרין (דף נח:) תזהרתן זו היא תיפתן וכיון שעבר על תחת מז' מלות נהרג: **לימנו** תחריטן **מודיעים אותו עון לקט שכחה ופאה.** הוחל והן מקפידין על הממון כ"ש כדלמר דנהרג על פחות משוה פרוטה מודיעין אותו עון לקט כו' שמא יתזור בו מלהתגייר. ולמון זה עיקר דתי משום טעמא קמא תתי למון עון לקט שכחה ופאה יודיעוהו (ה) שילקטו עניים בשדתו: **אסיר לן יחוד.** להתייחד עם תשת נדה: **ג' קבריס.** תחד לנסקליס ולנשרפים שהרשיעו בעבירות חמורות ותחד לנהרגים ונתחנקים שתין מיתתן חמורה ותינם רשעים כל כך: **עטרה.** שורה גבוהה שסביב הגיד וממנה הולך ומשפע למעלה ולמטה: **רוב גובהה.** של תותה שורה ולא תימא רוב היקיפה: **ותין תוכל בתרומה.** תס כהן הוא דכהן על תסור בתרומה כדלמר לקמן בפרק העלם (ט): **מרזו מכה.** מכבידין את חולי המכה כמו מטרח רזין לתילי במסכת תענית (דף ג.): **דאי הדר ביה.** לקדמותו ותת"ל קדם בת ישראל מקודשת ולריכה גט (י)ישראל מומר קידושי קידושין (יא)ישראל הוא: **קס"ד.** דתתי לתקים שיחזור של עבד לגירות העובד כוכבים לקבל קתמר שבשעת טבילת שחרור העבד לריך להודיעו מקלת מלות: **אבל עבד תין לריך לקבל.** בשעת קבלה עם זכר שתינו ליטא (שם). מפקדינן שש מאות וי"ג מצות. עמינו מובדלים משאר עמים בתרי"ג מלות (שם). **אלו** הן ציצין לעוטת של בשר שנשתיר מן העלבה (שבת קלז:). **העטרה.** היא שפה גבוה המקפת את הגיד סביב וממנה משפע ויורד לרשתו (שם). **ואינו אוכל בתרומה.** תם כהן הוא, דילפינן בינמות (ע.) שערל לתור בתרומה (שם). **רוב גובהה.** לא תימא רוב העטרה דקתני מתני' רוב היקפה אלא גובהה במקום אחד (שם קלז:) תע"ג דתין רוב היקפה (לקמן נא:). **דמיא מרזו מכה.** ממזיקות ומגללות כאב המכה, ותכאן מיטרא רזין לגילוי במס' תענית (לקמן קב:). **גר צריך שלשה.** ישראלים שמזקקין לו להטבילו ולהודיעו מקלת מלות קלות וחמורות (קדושין סב:).

גליון הש"ס

גמ' קשים גרים לישראל כספחת. ובכתב"ם פי"ב הל' י"ג מהל' ע"ז מיתא כיוצא לגירסא:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ליפנע מחמיע וכו' יודיעוהו שסופו שילקוט: (ו) תוס' ד"ה קשים גרים ליפלל בספחת. ל"ל יחמפ"ג פ' ע"ג:

מוסף רש"י

דאי פריש נפרוש. שמא בא למזול בו יחזול (רות א טז). **קשים גרים לישראל כספחת.** שתיים וסיכים במלות וכרגיליס תלכס נמשכים ומק"ו בריתות, שכולן מתערבו זה בזה, תלמת לא נתערבו על הגרים (נדה יג:). **בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה.** בן נח שגזל את ישראל פחות משוה פרוטה, תע"ג דגבי ישראל לאו ממונא הוא דמתני עלים, גבי עובד כוכבים ממונא הוא הוא וכן נח נצטוה על הגזל בסנהדרין (נו.) ומזהרה עליהן זו היא מיתתן ותין לריכין המלמה (ע"ז עא:) ותשמועינן ר' יוחנן דעבו"ס לא ממיל אפילו פחות משוה פרוטה וכוי גזל לדידהו (ערובין סב.). **ולא ניתן להשבון.** דגבי ישראל כתיב והשיב את הגזלה, תבל בעבו"ס לא כתיב השבה, הלכך כיון שעבר נהרג ותינו משלם (שם) ולא מתייב ליתלי דהא ממיל עליה (ע"ז עב.). **אמר לה אסיר לן כו'.** שמתון דבריה של רות שתה למד מה שתמרה לה נעמי (רות א טז). **תחום שבת.** ליפלא מון למתוס בשבת (שם). **אסיר לן יחוד.** להתייחד עם תשת נדה (שם). מפקדינן שש מאות וי"ג מצות. עמינו מובדלים משאר עמים בתרי"ג מלות (שם). **אלו** הן ציצין לעוטת של בשר שנשתיר מן העלבה (שבת קלז:). **העטרה.** היא שפה גבוה המקפת את הגיד סביב וממנה משפע ויורד לרשתו (שם). **ואינו אוכל בתרומה.** תם כהן הוא, דילפינן בינמות (ע.) שערל לתור בתרומה (שם). **רוב גובהה.** לא תימא רוב העטרה דקתני מתני' רוב היקפה אלא גובהה במקום אחד (שם קלז:) תע"ג דתין רוב היקפה (לקמן נא:). **דמיא מרזו מכה.** ממזיקות ומגללות כאב המכה, ותכאן מיטרא רזין לגילוי במס' תענית (לקמן קב:). **גר צריך שלשה.** ישראלים שמזקקין לו להטבילו ולהודיעו מקלת מלות קלות וחמורות (קדושין סב:).